

ابن سینا

www.ketab.ir

مجموعه مقالات تفسیری و انتقادی

عبدالحمید ابراهیم صبره، ریکاردو استروبینو، پل تام،
آلن بک، تونی استریت، سالوا چاتی، دیمیتری گوتاس

ترجمه گروهی از مترجمان به سرپرستی
حامد قدیری و هومن محمدقربانیان

عنوان و نام پدیدآور: منطق ابن سینا: مجموعه مقالات تفسیری و انتقادی/ عبدالحمید ابراهیم صبره ... [و دیگران]; مترجمین مهدی عظیمی ... [و دیگران]; سرپرست ترجمه حامد قدیری، هومن محمدقربانیان؛ به کوشش محسن جوادی؛ ویراستاران فاطمه وزیری، فاطمه اکبرزاده.

مشخصات نشر: تهران: ترجمان علوم انسانی؛ همدان: بنیاد علمی و فرهنگی یوعلی سینا، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری: ۴۵۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۷۳۴-۲۳-۳

شناسه افزوده: جوادی، محسن، ۱۳۴۲ - . گردآورنده

شناسه افزوده: قدیری، حامد، ۱۳۶۷ - . مترجم

موضوع: ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۲۷۰ - ۴۲۸ ق. - نقد و تفسیر

شناسه افزوده: محمدقربانیان، هومن، ۱۳۵۹ - . مترجم

رده بندی کنگره: BBR۵۶۹

رده بندی دیویی: ۱۸۹/۱

شماره کتابشناسی ملی: ۹۱۱۲۳۸

منطق ابن سینا مجموعه مقالات تفسیری و انتقادی

نویسندگان: عبدالحمید ابراهیم صبره، ریکاردو استروینو، پل تام، آلن یک، تونی استریت، سالوا چاقی، دیمیتری گوتاس

به کوشش محسن جوادی

به سرپرستی حامد قدیری (عضو هیئت علمی دانشگاه ادیان و مذاهب) و هومن محمدقربانیان (عضو هیئت علمی دانشگاه همدان)

مترجمان: مهدی عظیمی، سینا ستاری خز، مهدی رعنائی، سید محمدعلی حجتی، سجاد امیرخانی، هومن محمدقربانیان، سید انوار، مرتضی مرگی نژاد، حامد قدیری

ناشر: ترجمان علوم انسانی، بنیاد علمی و فرهنگی یوعلی سینا
ویراستاران: فاطمه وزیری، فاطمه اکبرزاده

طراح جلد: حمید اقدسی یزدلی

صفحه آرا: هادی عادل خانی

چاپ: زیتون

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

پست الکترونیکی: tarjoman.nashr@gmail.com
فروشگاه اینترنتی: www.tarjomaan.shop

www.buali.ir
avicennathegreat
avicennapub

۰۸۱۳۸۲۶۳۲۵۰

۳۰۰۰۱۸۱۹

اینستاگرام:

اینستاگرام انتشارات:

تلفن:

پیامک:

حقوق چاپ و نشر در تمام قالب‌ها اعم از کاغذی، الکترونیکی و صوتی انحصاراً برای انتشارات ترجمان علوم انسانی و بنیاد علمی و فرهنگی یوعلی سینا محفوظ است.
این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

فهرست

- ۹ سخنی با خوانندگان
- ۱۱ [۱] موضوع منطق نزد ابن سینا
عبد الحمید ابراهیم صبره • ترجمه مهدی عظیمی
- ۳۰ بی‌نوشت‌ها
- ۳۴ منابع و مآخذ
- ۳۵ [۲] چه آیا اینکه (هست) چرا؟ طبقه‌بندی ابن سینا از جستارهای علمی
ریکار دو استرویینو • ترجمه سینا سالاری خرم
- ۶۵ بی‌نوشت‌ها
- ۶۸ منابع و مآخذ
- ۷۱ [۳] تقسیم مقولات نزد ابن سینا
پل تام • ترجمه مهدی رعنائی
- ۸۹ بی‌نوشت‌ها
- ۹۵ منابع و مآخذ
- ۹۷ [۴] نظریه ابن سینا در باب دلالت
آلن یک • ترجمه سید محمدعلی حجتی
- ۱۳۱ بی‌نوشت‌ها
- ۱۳۶ منابع و مآخذ
- ۱۴۳ [۵] اصول معرفت علمی و روان‌شناسی تعقل آن‌ها در کتاب البرهان ابن سینا
ریکار دو استرویینو • ترجمه سجاد امیرخانی
- ۱۵۷ بی‌نوشت‌ها
- ۱۶۰ منابع و مآخذ
- ۱۶۳ [۶] درآمدی بر نظریه ابن سینا در باب قیاس
تونی استریت • ترجمه هومن محمد قربانیان
- ۲۰۲ بی‌نوشت‌ها
- ۲۰۷ منابع و مآخذ

- ۲۰۹ [۷] معنی‌شناسی و کاربردشناسی گزاره شرطی متصل نزد فارابی و ابن سینا
سالوا چاتی • ترجمه سعید انواری
- ۲۳۷ منابع و مآخذ
- ۲۳۹ [۸] استنتاج منطقی از منظر ابن سینا
سالوا چاتی • ترجمه هومن محمد قربانیان
- ۲۸۶ پی‌نوشت‌ها
- ۲۸۸ منابع و مآخذ
- ۲۹۱ [۹] امکان و ضرورت از منظر ابن سینا
سالوا چاتی • ترجمه مرتضی مزگی نژاد
- ۳۳۰ منابع و مآخذ
- ۳۳۳ [۱۰] قیاس‌های موجهه ابن سینا در تفاسیر منطق دانان قرون وسطا و جدید
تونی استریت • ترجمه هومن محمد قربانیان
- ۳۵۷ پی‌نوشت‌ها
- ۳۶۰ منابع و مآخذ
- ۳۶۳ [۱۱] زمان و ضرورت در نظریه برهان ابن سینا
ریکاردو استروبینو • ترجمه سجاد امیرخانی
- ۳۸۷ پی‌نوشت‌ها
- ۳۹۳ منابع و مآخذ
- ۳۹۵ [۱۲] منطق علم کلام نزد ابن سینا
دیپتری کوتاس • ترجمه حامد قدیری
- ۴۰۸ پی‌نوشت‌ها
- ۴۱۰ منابع و مآخذ
- ۴۱۳ [۱۳] « فاضل متأخر » در کتاب القیاس ابن سینا
تونی استریت • ترجمه مهدی عظیمی
- ۴۲۸ پی‌نوشت‌ها
- ۴۳۲ منابع و مآخذ
- ۴۳۳ واژه‌نامه
- ۴۳۹ نمایه اشخاص و آثار
- ۴۴۳ نمایه مفاهیم

سخنی با خوانندگان

منطق در جهان اسلام، از همان آغازین سال‌های ترجمه متون یونانی، مورد توجه قرار گرفت. در این میان، نام ارسطو بیش از هر فیلسوف دیگری با منطق گره خورد و حتی بزرگانی مانند ابن سینا را به تمجید از ارسطو و منطق او واداشت: «بگریه این بزرگ (ارسطو) چه گفته است ... آیا نابغه‌ای خواهد آمد که بتواند چیزی بر منطق او بیفزاید؟ هرگز! زیرا آنچه او در منطق انجام داده کامل است ... مگر کسی بیاید و آنچه را او به‌جمال اشاره کرده تفصیل دهد». البته جالب است که کار خود ابن سینا را، به‌ویژه در همان کتاب شفا که چنین فروتنانه درباره ارسطو می‌گوید، نمی‌توان صرفاً ترجمه و شرح ارغنون ارسطو دانست و بسیار بیش از تفصیل اشاره‌های او نکته‌ی نوآورانه دارد. به‌علاوه، وی در آثار متأخر خود مانند کتاب الاشارات و التنبیهاات نوآوری‌هایی در سبک و سیاق و نیز محتوای منطق دارد.

منطق ابن سینا در ایران شرح و تقریرهای فراوان یافت و کتاب‌های بسیاری بر اساس آن نگارش شد و در حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها تدریس شده و می‌شود؛ اما کمتر می‌توان تک‌نگاری‌های جدی درباره منطق ابن سینا در کشور خود او یافت. در برابر، شاهد رشد روزافزون اهتمام دانشوران غربی در سال‌های اخیر به فلسفه و منطق ابن سینا هستیم. البته

سنت ابن سینا پژوهی به عنوان بخشی از حوزه مطالعات شرق شناسی سابقه زیادی در غرب داشت؛ ولی آنچه اخیراً دیده می‌شود پژوهش‌های مستقل فلسفی و منطقی در موضوعاتی است که ابن سینا طرح کرده است و بسیار عمیق‌تر از کار مستشرقان در مورد ابن سیناست. لزوم آشنایی محققان ایرانی و به‌ویژه دانشجویان و پژوهشگران ایرانی با این کارهای جدید بر کسی پوشیده نیست. این آشنایی هم می‌تواند به تقویت سنت کم‌رنگ ابن سینا پژوهی در ایران بینجامد و هم می‌تواند زمینه تعامل با اندیشمندان غربی را برای فهم بهتر ابن سینا و نوآوری‌های او در منطق و فلسفه فراهم کند. خوش‌بختانه، نشر ترجمان با همکاری بنیاد بوعلی سینا اخیراً مجموعه مقالاتی از محققان غربی درباره مابعدالطبیعه و طبیعیات ابن سینا منتشر کرده که جای تقدیر و سپاس فراوان دارد.^۱

کتاب حاضر مجموعه مقالاتی در حوزه منطق ابن سیناست که هم به کلیت منطق ابن سینا و هم به بخش‌های خاص آن مانند موجبات و شرطی‌ها می‌پردازند. به‌علاوه، بیشتر این مقالات مربوط به بیست سال اخیر هستند. جای افسوس بسیار است که این میراث عظیم فکری کمتر مورد توجه هم‌وطنان ابن سینا قرار گرفته، که امید می‌رود با نشر این مقالات و آثار دیگر از این دست رونق و شکوفایی بیشتر یابد. برخلاف کتاب قبلی، ابن سینا؛ مجموعه مقالات تفسیری و انتقادی، که بیشتر مقالات آن از یک کتاب ترجمه شده، مقالات این کتاب از منابع متعدد گرد آمده است.

انتخاب این مجموعه در آغاز توسط آقایان دکتر محمد صالح زارع‌پور و دکتر نصرالله موسویان صورت گرفت، با این توضیح که فهرست مذکور ۱۸ مقاله داشت که ۱۰ مقاله آن در این مجموعه ترجمه و منتشر می‌شود. ۳ مقاله دیگر این کتاب پیشنهاد مترجمان مجموعه است و در مجموع ۱۳ مقاله نهایی و منتشر شده است.

از آقایان دکتر زارع‌پور و دکتر موسویان برای تهیه فهرست اولیه و از آقای دکتر اسدالله فلاحی برای مشورت در مورد مقالات و مترجمان محترم تقدیر و تشکر می‌کنم و نیز از خود مترجمان فرهیخته که این کار دستاورد تلاش آنان است. همچنین به دوستان عزیز و جوان نشر ترجمان، که با دشواری پرداختن به این کار کنار آمدند و محصولی ارزنده به جامعه علمی کشور تقدیم کردند، از صمیم دل سپاس می‌گویم.

محسن جوادی

۱. ابن سینا؛ مجموعه مقالات تفسیری و انتقادی، ترجمه احمد عسگری و همکاران، نشر ترجمان علوم انسانی و بنیاد علمی و فرهنگی بوعلی سینا، ۱۴۰۰.